

Електронний журнал «Ефективна економіка» включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Категорія «Б», Наказ Міністерства освіти і науки України № 975 від 11.07.2019). Спеціальності – 051, 071, 072, 073, 075, 076, 292.

Ефективна економіка. 2023. № 11.

DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2023.11.35>

УДК 504:368

I. М. Цуркан,

к. е. н., доцент, доцент кафедри економічного аналізу і фінансів,

Національний технічний університет «Дніпровська політехніка», м. Дніпро

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-1149-0431>

АНАЛІЗ КЛЮЧОВИХ ТРЕНДІВ СТРАХОВИХ КОМПАНІЙ У РЕАЛІЗАЦІЇ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ЗЕЛЕНОЇ КОНЦЕПЦІЇ В КРАЇНАХ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

I. Tsurkan,

*PhD in Economics, Associate Professor, Associate Professor of the Department of
Economic Analysis and Finance,*

National Technical University “Dnipro Polytechnic”, Dnipro

ANALYSIS OF THE KEY TRENDS OF INSURANCE COMPANIES IN THE IMPLEMENTATION OF THE EUROPEAN GREEN CONCEPT IN THE COUNTRIES OF THE EUROPEAN UNION

У статті досліджено та проаналізовано вплив зелених ініціатив та концепцій на діяльність страхових компаній у країнах Європейського Союзу. Зелена концепція в контексті страхування стала ключовою темою в сучасному світі, як засіб зменшення екологічного впливу та сприяння сталому розвитку. Ця стаття розглядає актуальні тренди та інноваційні підходи, які страхові компанії впроваджують для відповіді на виклики, пов'язані із зеленою концепцією.

Автори дослідження розглядають різні аспекти, включаючи розробку зелених страхових продуктів, оцінку страхових ризиків в умовах змін клімату, співпрацю з екологічними організаціями та дотримання регуляторних вимог у сфері страхування та сталого розвитку. Стаття надає інсайти щодо того, як страхові компанії адаптуються до нових вимог та можливостей, які пропонує зелена концепція, і як це впливає на їхню бізнес-стратегію та фінансовий успіх.

Дослідження базується на аналізі відомих страхових компаній та офіційних документів Європейського Союзу, що дозволяє зрозуміти сучасні тенденції у розвитку страхової галузі в контексті зеленої концепції. Аналіз цієї статті може бути корисним як для фахівців у галузі страхування, так і для всіх зацікавлених у збалансованому розвитку та збереженні навколишнього середовища в Європейському Союзі.

In an era of heightened environmental awareness and the pressing need for sustainable practices, insurance companies in European Union (EU) countries are undergoing a transformative shift in their operational strategies. This article presents a comprehensive analysis of the pivotal role played by insurance providers in realizing the European Green Concept, focusing on its implications, trends, and innovative solutions.

The European Green Concept, driven by climate change concerns and sustainability imperatives, has prompted insurance companies to reevaluate their approach to risk management, product development, and corporate responsibility. This article examines the multi-faceted dimensions of this paradigm shift, providing a deep dive into the evolving landscape of insurance in the EU.

One of the key areas of focus is the development of green insurance products. The insurance sector, traditionally seen as risk mitigators, is increasingly proactive in promoting sustainability. Green insurance products, covering renewable energy, eco-friendly transport, and climate-adaptive policies, are rising in prominence. The study outlines how these products are designed, marketed, and integrated into the portfolios of insurance providers.

Moreover, the evaluation of insurance risks in an era of climate change is a central concern. With increased frequency and severity of climate-related events, insurers are grappling with evolving risk landscapes. This article delves into the

methodologies and frameworks employed to assess and price environmental risks, and how insurance companies are enhancing their capabilities to provide effective coverage against these risks.

The role of insurance companies in fostering sustainability is not limited to their product offerings. Collaborations with environmental organizations, partnerships with renewable energy projects, and investments in green bonds are indicative of the broader engagement of insurers in the green ecosystem. The article explores case studies and best practices, showcasing how insurance companies are actively contributing to environmental conservation and sustainable development.

Furthermore, regulatory requirements play a pivotal role in shaping the insurance industry's alignment with the European Green Concept. The article examines the evolving regulatory landscape in EU countries, encompassing Solvency II requirements, green reporting standards, and compliance frameworks, illustrating the challenges and opportunities faced by insurers in meeting these requirements.

The research is based on an extensive analysis of leading insurance companies operating in the EU, complemented by a thorough review of EU directives, official documents, and industry reports. It offers valuable insights into the strategic adaptation of insurance providers to the green concept, illustrating how this transformation is redefining their business models and driving long-term sustainability.

This article, therefore, serves as a comprehensive resource for insurance professionals, policymakers, and stakeholders interested in the evolving landscape of the insurance industry in the context of the European Green Concept.

Ключові слова: Європейська зелена концепція, страхова галузь, сталість, зміни клімату, екологічний ризик, управління ризиками.

Keywords: European Green Concept, insurance industry, sustainability, climate changes, environmental risk, risk management.

Постановка проблеми. У сучасному світі, що швидко змінюється, імператив екологічної стійкості набув безпрецедентного значення. Країни Європейського Союзу (ЄС), перебуваючи в авангарді цих проблем, прийняли Європейську зелену концепцію для стимулювання екологічних практик і

вирішення проблеми зміни клімату. У цьому контексті роль страхових компаній у узгодженні цих екологічних ініціатив стає все більш важливою.

Європейська зелена концепція спрямована на скорочення викидів парникових газів, сприяння відновлювальним джерелам енергії та сприяння стійкості в усіх аспектах суспільства. Страхові компанії відіграють значну роль у підтримці цих ініціатив. Однак інтеграція страхової галузі з Європейською зеленою концепцією не позбавлена викликів і складнощів.

По-перше, існує нагальна потреба проаналізувати, як страхові компанії реагують на екологічні виклики, викликані зміною клімату та Європейською екологічною концепцією, які практичні зміни відбуваються в страхових продуктах, оцінках ризиків і корпоративних стратегіях.

По-друге, проблема полягає в розумінні того, як страхові компанії орієнтуються в нормативному ландшафті ЄС, який дедалі більше вимагає більш екологічного підходу до страхових і фінансових послуг. Дотримання цих норм є не лише юридичною вимогою, але й стратегічним імперативом для страховиків.

Неможливо переоцінити важливий зв'язок між цими проблемами та їх наслідками як для страхової галузі, так і для програми сталого розвитку. Страховим компаніям необхідно адаптуватися та впроваджувати інновації, щоб відповідати екологічній концепції, виконуючи при цьому свою основну функцію – управління ризиками та забезпечення фінансової безпеки.

Це дослідження має на меті розкрити складну взаємодію між страховими компаніями та Європейською екологічною концепцією, з'ясовуючи, як вони адаптуються до екологічних викликів, розробляють екологічні продукти, керують мінливими ризиками та дотримуються нормативних рамок.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. В наукових працях як вітчизняних, так і зарубіжних фахівців вивчається тема зелених фінансів і їх вплив на фінансову систему та сталість середовища. Дорошенко В. М. [1] вивчає проблеми фінансування проєктів енергозбереження за допомогою зелених

фінансів. Ця стаття є вітчизняним дослідженням та акцентує увагу на інструментах фінансування. Гацька Л. [2] розглядає тенденції екологізації фінансової системи та досліджує вплив зелених фінансів на розвиток країн. Пономаренко Є. Г. [3] пропонує докладний огляд страхування екологічних ризиків, що є важливою частиною зелених фінансів. Дзюбак К. М. [4] аналізує фінансові інструменти для формування зеленої економіки. Ця стаття відображає інтерес до зелених інвестицій та сталості середовища. Global Climate Survey 2022. How investors are taking on the risks and opportunities of climate change [5] представляє глобальний звіт про те, як інвестори реагують на ризики та можливості, пов'язані зі зміною клімату. Цей звіт є прикладом зарубіжного дослідження, яке вказує на глобальний інтерес до екологічних питань у фінансовій сфері.

Загалом, розглянуті публікації свідчать про широкий міжнародний інтерес до зелених фінансів та їх впливу на сталість середовища. Вони представляють різні аспекти та підходи до цієї проблематики, відзначаючи її актуальність у сучасному світі.

Постановка завдання. Метою цієї роботи є узагальненні поточних тенденцій в діяльності страхових компаній в контексті реалізації Європейської зеленої концепції у країнах Європейського Союзу.

Виклад основного матеріалу дослідження. Зелена революція набирає обертів у всіх сферах життя, і страховий сектор Європейського Союзу не є винятком. Страхові компанії активно адаптують свою стратегію та продукти, щоб відповідати вимогам і цілям Європейської зеленої концепції.

Сектор страхування відіграє вирішальну роль у переході до низьковуглецевої, стійкої та сталої глобальної економіки як з точки зору ризиків, які він покриває, так і з точки зору інвестицій, які він здійснює.

Світ стикається з дедалі більшими екологічними, соціальними та управлінськими проблемами, які впливають на традиційні фактори ризику та

життєздатність галузі. Принципи сталого страхування забезпечують цілісний підхід до управління широким спектром глобальних і нових ризиків у страховому бізнесі, включаючи зміну клімату та стихійні лиха. «Зелені» фінанси в страхуванні стосуються включення екологічно стійких практик і міркувань у страхову галузь. Цей підхід набуває все більшої популярності як відповідь на зростаючу обізнаність про екологічні проблеми та необхідність вирішення проблеми зміни клімату.

«Зелені фінанси» вже виокремлюють у окремий різновид фінансових послуг і продуктів, які використовуються при прийнятті рішень про позики, проведенні моніторингу та управлінні ризиками з урахуванням екологічних факторів і сприяють залученню екологічно орієнтованих інвестицій та впровадженню низьковуглецевих технологій, проектів, виробництв і підприємств [1].

Широке трактування «зелених» фінансів, охоплює фінансові механізми стимулювання (субсидування) відновлюваної енергетики; фінансові інститути, що спеціалізуються на «зелених» інвестиціях, забезпечують фінансування або хеджування таких інвестицій. З цієї позиції «зелені» фінанси включають в себе «екологічно відповідальні інвестиції» та «зміну інвестиційного клімату» й передбачають як державне, так і приватне фінансування, а також ефективне управління екологічними ризиками у всій фінансовій системі [2].

Екологічне страхування – це сукупність різних видів страхування екологічних ризиків [1], спрямованих на створення страхового захисту на випадок заподіяння страхувальникам, застрахованим і третім особам (вигодонабувачам) шкоди внаслідок раптового понаднормативного забруднення навколишнього середовища (земельних угідь, водного середовища).

Система екологічного страхування включає такі види [3]:

- страхування відповідальності юридичних осіб (організацій, підприємств, установ), які є джерелами підвищеної небезпеки за заподіяння шкоди

навколишньому середовищу, відповідальність перевізника (небезпечні вантажі) тощо;

- майнове страхування (страхування земельних об'єктів чи інших об'єктів нерухомості, включаючи будівлі) у разі заподіяння їм шкоди внаслідок екологічної аварії чи катастрофи ;

- особисте страхування громадян: страхування життя і здоров'я працівників організацій (підприємств, установ), що належать до категорії джерел підвищеної небезпеки, або громадян, які перебувають на території, що потенційно схильна до впливу джерел підвищеної небезпеки.

Зелене страхування охоплює дві сфери [4]:

1. Страхові продукти, які диференціюють страхові внески відповідно до екологічних особливостей.

2. Страхування з урахуванням чистої технології та видів викидів. Приклад: страхування зеленого будинку, де передбачено привабливі тарифи для енергоефективних будівель.

Вуглецеве страхування. Ця страховка має на меті зменшити ризик транзакцій зі скорочення викидів, оцінювання проєктів з низьким вмістом вуглецю та управляти коливанням цін на кредити вуглецю [4].

У більшості країн ЄС екологічне страхування є добровільним, обов'язковим є лише страхування аварій на потенційно-небезпечних об'єктах.

Страхування може відігравати значну роль у допомозі країнам у досягненні Цілей розвитку ООН з точки зору економічного зростання, соціальної інтеграції та захисту навколишнього середовища. Цього можна досягти за допомогою механізмів передачі ризиків домогосподарствами, підприємствами та державним сектором.

Стале інвестування піднялося на перше місце в порядку денному страхових компаній, і глобальний інтерес до нього зростає. П'ять років тому переважно європейські страховики розглядали відносно нову концепцію під назвою

«Інтеграція навколишнього середовища, соціальної сфери та управління» (ESG) як частину своїх інвестиційних критеріїв. Основною темою страхування, яку бачать у всьому світі, є реакція громадськості на зміну клімату та стійкість у цілому. Найвиразнішою реакцією на прагнення узгодити стає інвестування з очікуваннями суспільства та уряду стала кількість великих страхових компаній, які підписалися на глобальні ініціативи. До них входять скликаний ООН Альянс власників чистих активів і Рамкова програма чистих нульових інвестицій, які мають на меті нульові викиди парникових газів до 2050 року.

Дослідження Global Climate Survey Robeco показує, що до 60% опитаних страхових компаній вже підписалися на чистий нуль або знаходяться в процесі реєстрації. Ще 28% досліджують, що означатиме для їхнього інвестиційного портфеля взяття зобов'язань із нульовою чистотою (рис. 1) [5].

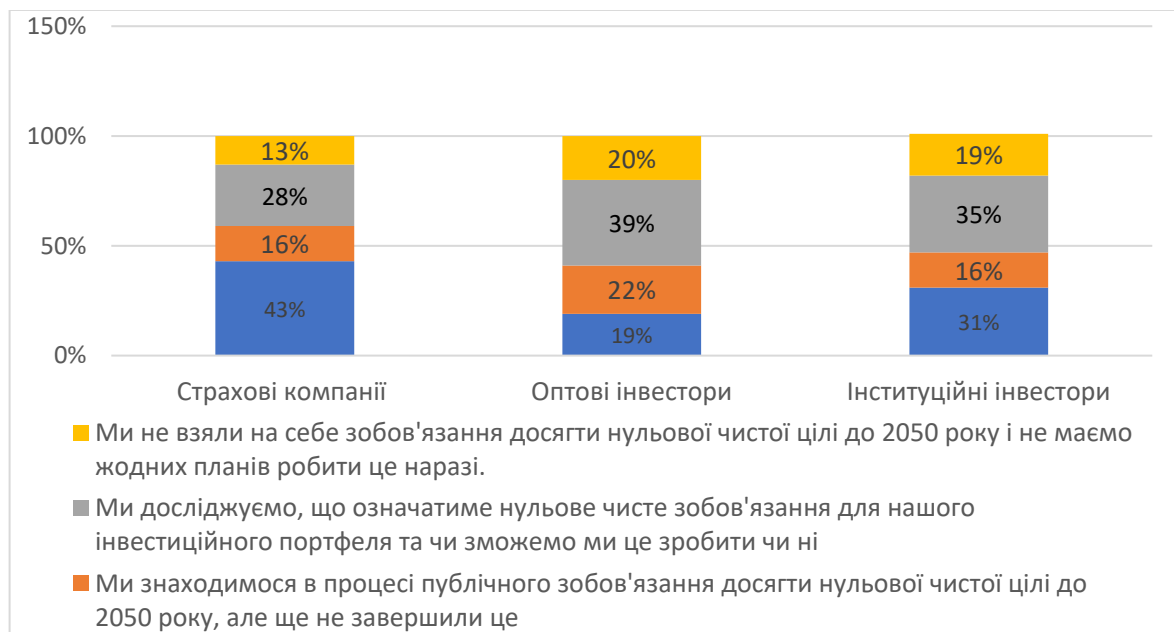

Рис. 1. Як інвестори підходять до зміни клімату. Зобов'язання до нуля чистих витрат

Джерело: сформовано автором на основі [5]

Global Climate Survey 2022 Robeco охоплює 300 найбільших інституційних і оптових інвесторів у Європі, Північній Америці та Азіатсько-Тихоокеанському

регіоні, що представляють активи під управлінням на загальну суму близько 23,7 трильйона доларів США.

Страховики комплексно підходять до сталого розвитку як через свої продукти захисту та економії, так і через власний загальний рахунок. Існують також різні міри, в яких розглядається стійкість, від більш базової інтеграції ESG у загальний процес інвестування до більш чітких сфер, таких як купівля інвестиційних продуктів впливу.

Найбільші страхові компанії почали створювати власні плани сталого розвитку, у яких вони щорічно звітують про прогрес. Відбувся перехід від прямого інвестування через такі інструменти, як «зелена» інфраструктура чи власність, до більш непрямого інвестування, яке безпосередньо не забезпечує додаткові кошти для фізичних екологічних проєктів, але підтримує ширші теми сталого розвитку. Ці зусилля набули популярності після запровадження Цілей сталого розвитку (ЦСР) ООН у 2015 році (табл. 1).

Таблиця 1. Цілі сталого розвитку ООН

1 Подолання бідності	2 Подолання голоду	3 Міцне здоров'я	4 Якісна освіта	5 Гендерна рівність	6 Чиста вода та належні санітарні умови
7 Відновлювана енергія	8 Гідна праця та економічне зростання	9 Інновації та інфраструктура	10 Зменшення нерівності	11 Сталий розвиток міст та спільнот	12 Відповідальне споживання
13 Боротьба зі зміною клімату	14 Збереження морських екосистем	15 Збереження екосистем суші	16 Мир та справедливість	17 Партнерство заради стійкого розвитку	

Джерело: сформовано автором на основі [6]

Загальні інвестиції, як правило, зосереджені на кількох ключових сферах, таких як «зелені» облігації та «зелена» інфраструктура, а також через стратегії

ЦСР. Перші є більш традиційними інвестиціями, а другі стають більш популярними в останні кілька років. Насправді багато страхових компаній зараз формують свою програму сталого розвитку через 17 цілей розвитку, і тому, як правило, обирають або повний спектр цілей для інвестування, або кілька конкретних цілей, які відображають їхні цілі сталого розвитку.

Завдяки новим технологіям, таким як дрони та штучний інтелект (ШІ), страхові компанії здатні виявляти, оцінювати та керувати цими ризиками ефективніше, забезпечуючи захист як для клієнтів, так і для навколишнього середовища. Страхування відноситься до галузей, які вже розгортають і розширюють потенціал комерційних безпілотних літальних апаратів, для кращого управління ризиками за допомогою удосконаленого збору даних, аналізу та практичних ідей.

Безпілотні літальні апарати можна швидко та безпечно використовувати для моніторингу територій, яким загрожує стихійне лихо. Уряди, які співпрацюють зі страховими компаніями, можуть контролювати ситуацію та попереджати місцевих жителів про потенційну небезпеку. Страхові компанії використовують дрони для регулярного моніторингу об'єктів, які підлягають страхуванню. Це може бути фабрики, нафтові та газові споруди, а також інфраструктура для виробництва енергії. Дрони виявляють потенційні загрози, такі як витіки рідин чи дим, та допомагають компаніям приймати заходи для зменшення ризиків.

Після природних катастроф, таких як повені, лісові пожежі чи урагани, дрони можуть бути негайно вислані на пошкоджені області. Вони здатні забезпечити докладні зображення та відео в реальному часі, що допомагає страховим компаніям оцінити збитки та ризики швидко і точно. Це спрощує процес розгляду заявок на страхування та виплат компенсацій.

Дрони забезпечують страхові компанії даними, які можуть бути використані для більш точного оцінювання ризиків. Наприклад, дрони можуть аналізувати географічні характеристики об'єкту страхування та його віддаленість від

потенційних загроз. Це допомагає підприємствам розробляти більш точні та адаптовані поліси для своїх клієнтів.

Штучний інтелект (ШІ) впроваджується в екологічне страхування для аналізу великих обсягів даних та прогнозування ризиків. Існують декілька способів, які демонструють, як штучний інтелект революціонізує цю галузь:

1. Прогнозування екологічних ризиків:

Штучний інтелект може аналізувати дані про кліматичні зміни, геологічні процеси та інші чинники, що впливають на екологічні ризики. На основі цих аналізів страхові компанії можуть створювати більш точні моделі ризиків та прогнози, що дозволяє їм забезпечувати більш ефективне страхування.

2. Моніторинг дотримання нормативів:

Штучний інтелект може надсилати сигнали про можливі порушення екологічних нормативів, аналізуючи дані про виробництво та діяльність підприємств. Це допомагає страховим компаніям контролювати ризики, пов'язані з можливими порушеннями законодавства та екологічними штрафами.

3. Автоматизований процес підписання полісів:

ШІ допомагає страховим компаніям покращити процес підписання полісів, аналізуючи дані про клієнтів та їх ризикові профілі. Це допомагає підприємствам розробляти індивідуальні поліси, які відповідають конкретним потребам та ризикам клієнтів.

Використання сучасних технологій, таких як дрони та штучний інтелект, революціонізує галузь екологічного страхування. Ці інновації допомагають страховим компаніям більш точно оцінювати, керувати та мінімізувати екологічні ризики, забезпечуючи захист не лише для підприємств, але і для нашого спільного навколишнього середовища. Таке об'єднання технологій та страхового досвіду покликане зробити наш світ більш стійким і безпечним.

В сучасному світі, де стали все актуальнішими питання екології та сталого розвитку, страхові компанії в Європі впроваджують «зелені» ініціативи для

забезпечення сталості свого бізнесу та внесення свого внеску у збереження навколишнього середовища. Ось декілька прикладів європейських страхових компаній, які успішно реалізували «зелені» ініціативи та досягли позитивних результатів.

1. AXA Group (Франція)

AXA – одна з найбільших страхових компаній у світі, і вона відзначається своєю активною позицією у сфері сталого розвитку. Страхова компанія AXA взяла на себе зобов'язання перевести свої страхові та інвестиційні портфелі на нульові викиди парникових газів до 2050 року, щоб підтримати цілі Паризької кліматичної угоди.

Першим етапом інвестиційного плану декарбонізації страховика було його зобов'язання зменшити вуглецевий слід своїх інвестицій у загальний рахунок на 20% між 2019 і 2025 роками. До кінця 2022 року ця мета була досягнута та перевищена, зменшивши вуглецевий слід на 35%. Вона також відкрила AXA Climate, підрозділ, який працює над розробкою нових продуктів для страхування кліматичних ризиків [7].

AXA також зосереджена на навчанні своїх роздрібних клієнтів щодо стійкої мобільності та електромобілів, надаючи клієнтам можливість робити екологічно свідомий вибір.

Завдяки цим зусиллям AXA сповнена рішучості зробити позитивний внесок у зміну глобального клімату та стати лідером у просуванні сталого розвитку в страховій галузі.

2. Zurich Insurance Group (Швейцарія)

Zurich Insurance активно вивчає можливості сталого розвитку та ризики, пов'язані із змінами клімату. Компанія акцентує увагу на розвитку продуктів для страхування кліматичних ризиків та стала партнером численних екологічних ініціатив та дослідницьких проєктів, спрямованих на зменшення впливу змін клімату.

Пріоритетом компанії є зменшення кількості викидів в атмосферу в еквіваленті діоксиду вуглецю (CO₂) на 60 відсотків у 2025 році, на 70 відсотків у 2029 році і, нарешті, до нетто-нуль у 2030 році (табл. 2).

Таблиця 2. Кількість викидів в атмосферу CO₂ компанією Zurich Insurance

	2019 базовий рівень	2020 рік	2021 рік	2022 рік	Прогрес порівнян о з базовим рівнем	Ціль на 2025 рік	Ціль на 2029 рік
Загальні викиди (метричні тонни CO ₂ e)	180,805	72,027	48,555	55,118	-70%	зниження на 60%	зниження на 70%
Обсяг 1 + Обсяг 2 (метричні тонни CO ₂ e)	48,290	28,262	21,424	21,227	-56%	зниження на 62%	зниження на 80%
Обсяг 3 (метричні тонни CO ₂ e)	132,515	43,766	27,131	33,892	-74%	зниження на 60%	зниження на 67%

Джерело: сформовано автором на основі [8]

3. Allianz SE (Німеччина)

Allianz – ще один гігант у світі страхової галузі, який активно працює над збільшенням своєї екологічної відповідальності. Компанія зобов'язалася до 2050 року стати абсолютно вуглецево-нейтральною і вивести з власного інвестиційного портфеля компанії, що споживають пальне. Allianz також активно розвиває страхування для відновлюваних джерел енергії та проекти енергоефективності [9].

4. Aviva (Велика Британія)

Aviva виступає ініціатором багатьох зелених ініціатив в страховій галузі. Компанія зробила обіцянку припинити інвестування в вуглеводневу енергетику та збільшити вклади в сталість житла з енергоефективними технологіями. Вона

також розробила інноваційні страхові продукти для власників сонячних панелей та інших зелених технологій [10].

5. Generali Group (Італія)

Generali активно вивчає ініціативи, пов'язані зі сталістю та екологією. Компанія зобов'язалася зменшити свої викиди CO₂ на 50% до 2025 року та досягти повного вуглецевого нейтралітету до 2050 року. Це скорочення буде підтримуватися шляхом інновацій на робочому місці та оптимізації простору, подальшого підвищення енергоефективності та використання 100% відновлюваної енергії, коли це можливо. Вона також розробляє страхові продукти для власників електромобілів та інших зелених автотранспортних засобів [11].

Ці приклади європейських страхових компаній демонструють, як сучасні страхові гіганти активно впроваджують «зелені» ініціативи та спрямовують свої зусилля на захист навколишнього середовища та забезпечення сталого розвитку. Їхні приклади можуть стати натхненням для інших компаній та сприяти створенню більш сталого та зеленого майбутнього.

Висновки. Страхові компанії в країнах Європейського Союзу активно впроваджують зелені ініціативи та стратегії сталого розвитку. Це включає зменшення вуглецевого сліду, розробку страхових продуктів для кліматичних ризиків та підтримку використання відновлюваних джерел енергії. Зростаюча увага до екологічних питань та сталого розвитку створює нові можливості для страхового сектору. Компанії, які активно реагують на ці виклики, можуть отримати конкурентні переваги та забезпечити сталі прибутки. До 60% опитаних страхових компаній вже підписалися на чистий нуль або знаходяться в процесі реєстрації. Ще 28% досліджують, що означатиме для їхнього інвестиційного портфеля взяття зобов'язань із нульовою чистотою.

Розглянуті приклади європейських страхових компаній, такі як AXA Group, Zurich Insurance Group, Allianz SE, Aviva і Generali Group, свідчать про активну роль галузі страхування у реалізації зелених ініціатив та сталого розвитку в

країнах Європейського Союзу. Ці компанії встановлюють амбітні цілі зменшення вуглецевого сліду, розробляють інноваційні страхові продукти для кліматичних ризиків і вживають заходів для зменшення впливу своєї діяльності на навколишнє середовище. Їхні приклади є стимулом та натхненням для інших страхових компаній у спрямуванні на сталість та зелений розвиток

Подальше дослідження може включати більший обсяг даних та аналіз впливу страхових компаній на зменшення викидів CO₂ та адаптацію до змін клімату, фокусуватися на інноваціях у страхуванні для відновлюваних джерел енергії та зелених технологій. Подальші дослідження в цьому напрямі можуть сприяти формуванню більш ефективних стратегій для страхових компаній у контексті зеленої концепції та сприяти досягненню сталого розвитку.

Література

1. Дорошенко В. М. Сучасні інструменти забезпечення фінансування енергозбереження “Green finance”. Збірник наукових праць ЧДТУ. 2019. № 50. С. 49–54.
2. Гацька Л.П. Тенденції екологізації фінансової системи: можливості для країн, що розвиваються. Гроші, фінанси і кредит. 2017. Вип.5. С.187–191.
3. Пономаренко Є. Г. Конспект лекцій з дисципліни «Страхування екологічних ризиків» (для студентів 5 курсу денної та 6 курсу заочної форм навчання спеціальності 8.04010603 – Екологічна безпека) / Є. Г. Пономаренко ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2016. – 28 с.
4. Дзюбак К. М. Фінансові інструменти формування зеленої економіки. Modern Economics. 2023. №39. С. 26–32.
5. Global Climate Survey 2022. How investors are taking on the risks and opportunities of climate change. Robeco International. Pure play asset management. 2022. URL: <https://www.robeco.com/files/docm/docu-202203-robeco-global-climate-survey-report.pdf> (дата звернення: 01.10.2023).

6. The 17 goals. Sustainable Development. United Nations Department of Economic and Social Affairs. URL: <https://sdgs.un.org/goals> (дата звернення: 02.10.2023).
7. Buchholz L. AXA: Tackling climate change and achieving net zero goals. Sustainability Magazine. URL: <https://sustainabilitymag.com/articles/axa-tackling-climate-change-and-achieving-net-zero-goals> (дата звернення: 03.10.2023).
8. Zurich's path to net-zero operations. Official web-site Zurich Insurance Group. URL: <https://www.zurich.com/en/sustainability/planet/net-zero-in-operations> (дата звернення: 03.10.2023).
9. Insurance and Asset Management worldwide. Official web-site Allianz. URL: <https://www.allianz.com/en.html> (дата звернення: 04.10.2023).
10. Aviva: Insurance, Savings, Investments, Retirement and Health. Website Aviva. URL: <https://www.aviva.com/> (дата звернення: 04.10.2023).
11. Generali Group Strategy on Climate Change. Website Generali. URL: https://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:IZO_BjVmImEJ:https://www.generali.com/doc/jcr:32646e34-90ae-48b5-90c1-32b97b85cc68/Generali%20Group%20Strategy%20on%20Climate%20Change%20-%20Technical%20Note%20-%20ENG%202022.pdf/lang:en/Generali_Group_Strategy_on_Climate_Change_-_Technical_Note_-_ENG_2022.pdf&hl=uk&gl=ua (дата звернення: 05.10.2023).

References

1. Doroshenko, V. M. (2019), "Modern tools for financing energy saving "Green finance"", *Zbirnyk naukovykh prats' ChDTU*, vol. 50, pp. 49-54.
2. Hatska, L.P. (2017), "Ecology trends in financial system: opportunities for developing countries", *Hroshi, finansy i kredyt*, vol.5, pp.187–191.
3. Ponomarenko, Ye. H. (2016), *Strakhuvannia ekolohichnykh ryzykiv* [Environmental risk insurance], KhNUMH im. A. N. Beketova, Kharkiv, Ukraine.
4. Dziubak, K. M. (2023), "Financial instruments for the formation of a green economy", *Modern Economics*, vol.39, pp. 26–32.

5. Global Climate Survey (2022), “How investors are taking on the risks and opportunities of climate change”, *Robeco International. Pure play asset management*, [Online], available at: <https://www.robeco.com/files/docm/docu-202203-robeco-global-climate-survey-report.pdf> (Accessed 1 Oct 2023).
6. United Nations Department of Economic and Social Affairs (2023), “The 17 goals. Sustainable Development”, [Online], available at: <https://sdgs.un.org/goals> (Accessed 2 Oct 2023).
7. Buchholz, L. (2023), “AXA: Tackling climate change and achieving net zero goals”, [Online], available at: <https://sustainabilitymag.com/articles/axa-tackling-climate-change-and-achieving-net-zero-goals> (Accessed 3 Oct 2023).
8. Official web-site Zurich Insurance Group (2023), “Zurich’s path to net-zero operations”, [Online], available at: <https://www.zurich.com/en/sustainability/planet/net-zero-in-operations> (Accessed 3 Oct 2023).
9. Official web-site Allianz (2023), “Insurance and Asset Management worldwide”, [Online], available at: <https://www.allianz.com/en.html> (Accessed 4 Oct 2023).
10. Website Aviva (2023), “Aviva: Insurance, Savings, Investments, Retirement and Health”, [Online], available at: <https://www.aviva.com/> (Accessed 4 Oct 2023).
11. Website Generali (2022), “Generali Group Strategy on Climate Change”, [Online], available at: https://www.generali.com/doc/jcr:32646e34-90ae-48b5-90c1-32b97b85cc68/Generali%20Group%20Strategy%20on%20Climate%20Change%20-%20Technical%20Note%20-%20ENG%202022.pdf/lang:en/Generali_Group_Strategy_on_Climate_Change_-_Technical_Note_-_ENG_2022.pdf (Accessed 5 Oct 2023).

Стаття надійшла до редакції 29.10.2023 р.